

# Den klatschiga vetenskapen

Vid sidan av knasnotiser som "Brittisk greve säljer sitt liv på e-Bay" finns en annan kategori av rapporter som framgångsrikt fyller hål i världens samlade dagspress: De klatschiga vetenskapsnotiserna.

En modern klassiker är rapporter på temat "företagsledare är psykopater."

Det kom en sådan i år också, från Australien vill jag minnas. Man hade hittat "psykopatiska drag" hos många chefer, men åtminstone i den form jag såg notisen sade den lite eller inget om HUR man gått till väga. Inte heller avslöjades hur vanliga psykopatiska drag är hos biologilärare, busschaffisar eller arbetslösa.

Stor spridning fick rapporten förstas – och det långt utanför ungdomsradio-kanalernas morgonshow. En orsak är väl att vi vanliga dödliga välkomnar resultatet med öppna armar: Dom jä\*la cheferna må ha sex fritidshus på sju kontinenter, men dom är vandrande

psykiska bomber. Således är dom: 1) oförmögna att njuta av sina framgångar, och 2) moraliskt ännu mer under isen än oss andra. Och det är ju trevligt att höra.

En annan kioskvältare nyligen var den brittiska undersökningen om sambandet mellan musiksmak och personlighet. Det som speciellt smekte den stora allmänheten – eller snarare den samlade pressen – medhårs var slutsatsen att fans av indiepop (= musik utanför mainstreamfåran med mer konstnärliga anspråk) inte är så kreativa som de tror, och att de egentligen är rätt otrevliga. "Där fick ni, era miserabla, dagdrivande kvasikonstnärer", liksom.

Hur ska vi då förhålla sej till de klatschiga vetenskapsrapporterna?

En möjlighet är förstås att de – ibland – korrekt men kortfattat refererar väl utförd forskning. En annan möjlighet – som **Yrsa Neuman** var inne på i Ikaros nyhetsbrev nyligen – är att det är media som snappar upp, feltolkar, och klatschigt förpackar

forskningsresultat i en snabbmatsvariant som säljer.

En tredje möjlighet är att resultaten ÄR klatschigt förpackade förenkligar, men att de publiceras med forskarnas eller universitetens goda minne. Varför? Tja, The Sun är kanske inte den mest ansedda publikationen, men vilken forskningsfinansiering kan helt bortse från att en "upptäckt" refererats i 16000 dagstidningar från Peking till Sao Paolo?

Motsatsen finns också: oviljan bland forskare att gå ut i vanliga media. Ibland beror det säkert på tidigare erfarenheter av att ha blivit missförstådd, eller felciterad. Eller helt enkelt förenklad. Här gäller det väl för media och forskare att mötas halvvägs: för de förstnämnda att, som alltid, låta bli frestelsen att förenkla där förenklingar inte låter sig göras. För de sistnämnda att inse att dagsmedia alltid kommer att vara nåt annat än en facktidsskrift. Som **Erik Wahlström** uttryckt saken: journalisten ska ha ganska rätt

snabbt, forskaren ska ha alldeles rätt långsamt.

Samtidigt: Tänk om man – som omväxling, mitt bland alla upphaussade rönen – någon gång kunde höra en forskare säga: "Vi har nu suttit här i sju år och droppat med pipetter och kommit fram till att proteinet XC35C förenat med katalysatorn V6C antagligen resulterar i produkten RWT2. Men vi har inte den blekaste aning om vad detta betyder, och huruvida kunskapen på minsta lilla sätt gagnar mänskligheten."



**Jean Lindén**  
är journalist vid Åbo Underrättelser